

KLASYFIKACJA – PODSTAWY

- 📖 JEZYK INFORMACYJNO-WYSZUKIWAWCZY [jiw]
- 📖 OPRACOWANIE RZECZOWE I KATALOG RZECZOWY
- 📖 KLASYFIKACJA czyli PODZIAŁ LOGICZNY
- 📖 PODZIAŁ RZECZOWY A PODZIAŁ LOGICZNY

- 📖 WARUNKI DOBREJ KLASYFIKACJI:

<i>FORMALNE</i>	<i>TREŚCIOWE</i>
WYCZERPUJĄCA (adekwatna) (suma zakresów cząstkowych jest równa zakresowi pierwotnemu – czyli nie może być miejsc pustych, nieokreślonych);	UŻYTECZNA (system winien służyć czytelnikom – nie może być tworem abstrakcyjnym).
ROZŁĄCZNA (nie może być części wspólnej, miejsc niejednoznacznych oraz pojęcia muszą się wzajemnie wykluczać)	

- 📖 PODZIAŁ DYCHOTOMICZNY
- 📖 PODSTAWA PODZIAŁU
- 📖 TYPOLOGIA
- 📖 KLASYFIKACJA A TYPOLOGIA

- 📖 RELACJE HIERARCHICZNE

CECHY POPRAWNEJ RELACJI HIERARCHICZNEJ		
ASYMETRYCZNA (jeżeli $A > B$ to wiadomo, że $B < A$; oznacza to jednokierunkowość);	PRZECHODNIA (np. „równości” [jeżeli $A=B$ i $B=C$ to z tego wynika, że $A=C$] lub „większości” [jeżeli $A > B$ i $B > C$ to z tego wynika, że $A > C$])	SPÓJNA inaczej ciągła (inaczej mówiąc nie ma miejsc nieokreślonych).

- 📖 WYBRANE RELACJE HIERARCHICZNE

Relacja GENERYCZNA (rodzaj – gatunek) np. Dramat – komedia Czasopisma – dzienniki zwierzęta – ptaki	Relacja MEROLOGICZNA (całość – część) Kraków – Bronowice Samochód – nadwozie	Relacja HIERARCHII TEMATYCZNEJ (zależności mieszane) Dziennik – redagowanie Biblioteka – gromadzenie zbiorów Uprawa – zboża
---	---	---

- 📖 RODZAJE STRUKTUR KLASYFIKACYJNYCH

monorelacyjno– monohierarchiczne (np. taksonomie biologiczne)	polirelacyjno–monohierarchiczne (klasyfikacje wyluczające)	monorelacyjno–polihierarchiczne (fasetowe)	polirelacyjno–polihierarchiczne
---	---	---	---------------------------------

- 📖 PRAKTYCZNY PODZIAŁ STRUKTUR KLASYFIKACYJNYCH

monohierarchiczne (wyluczające, liniowe)	fasetowe (polihierarchiczne, wieloaspektowe)	mieszane (np. monohierarchiczne z elementami fasetyzacji) [np. UKD]
---	---	---

- 📖 KLASYFIKACJA PIŚMIENNICTWA.

FORMALNA (np. podział wg cech zewnętrznych: autor, tytuł, miejsce, rok, format lub formy wydawniczej i piśmienniczej: wydawnictwa zwarte i ciągłe). Tu jednostkami klasyfikacyjnymi są dzieła jako całości wydawnicze.	TREŚCIOWA – tu podział wg cech wewnętrznych dokumentu, czyli zawartości tekstu. Tu jednostkami klasyfikacyjnymi są dzieła jako całości piśmiennicze.
--	---

📖 W TREŚCI DOKUMENTU WYRÓŻNIAMY PRZEDMIOT I JEGO UJĘCIE.

<p>PRZEDMIOT to pewien fragment rzeczywistości obiektywnej, fikcyjnej lub intencjonalnej opisanej w dokumencie, np.:</p> <p>obiekty (Wawel, Mieszko I); zdarzenia (Powstanie Styczniowe); procesy (katalogowanie, nauka); rzeczy, zjawiska, zagadnienia, idee, dziedziny wiedzy i życia społecznego...</p> <p><i>Nazwy tych przedmiotów stają się w opisie podstawowym składnikiem charakterystyki słownej, a w katalogu przedmiotowym tematami. Ilość tematów stanowi o tzw. zakresie tematycznym (wąski – szeroki)</i></p>	<p>UJĘCIE to inaczej metoda opracowania tematu, czyli czynnik podmiotowy – wyrażający punkt widzenia autora i jego stosunek do przedmiotu.</p> <p><i>Przykłady ujęć:</i> <i>filozofia, etyka, psychologia, socjologia, statystyka, polityka, ekonomia, prawo, etnografia, fizjologia, anatomia, patologia, technologia, uprawa, hodowla, organizacja, historia... itd.</i></p>
---	---

📖 Jako PODSTAWĘ KLASYFIKACJI można przyjąć:

<p>Przedmiot – są to klasyfikacje (przedmiotowe, tematowe). W klasyfikacji tych wykładnia cechy naczelną tzn. pojęciowe ukształtowanie obiektów, wg której porządkowane są opisy jest wyszczególniająca</p> <p><i>Dziecko–psychologia</i> <i>róża, krokus, stokrotka</i></p> <p><i>[katalog: przedmiotowy, krzyżowy, tematologiczny]</i></p>	<p>Ujęcie – są to klasyfikacje (ujęciowe). Wykładnia cechy naczelną jest uogólniająca.</p> <p><i>Psychologia dzicka</i> <i>kwiaty–róża; kwiaty–krokus; kwiaty–stokrotka</i></p> <p><i>[katalog: działowy, systematyczny (np. UKD)]</i></p>
--	--

📖 ANALIZA DOKUMENTU. Klasyfikację poprzedza zawsze analiza tekstu; na tym etapie klasyfikator winien:

- rozważyć zawartość i formę dzieła;
- wyszukać charakterystyczne pojęcia;
- ustalić stosunki między nimi.

UWAGA:

dla potrzeb katalogu **PRZEDMIOTOWEGO** analiza zmierza do ustalenia pojęć adekwatnych do przedmiotu dokumentu; dla potrzeb katalogu **UJĘCIOWEGO** prowadzi do odszukania miejsca w gotowym schemacie klasyfikacyjnym.

📖 WZÓR ANALIZY DOKUMENTU

1. Co stanowi przedmiot główny dokumentu?
2. Czy w treści wyróżniony jest przedmiot główny, czy kilka przedmiotów równorzędnych (jakie)?
3. Czy przedmiot jest omówiony wszechstronnie, czy też prezentuje tylko pewne jego własności, zakresy (jakie)?
4. Jak jest ujęcie przedmiotu?
5. Jak jest forma tekstu?

📖 CZYNNOŚCI KLASYFIKACYJNE

1. Słowna analiza dokumentu
2. Przekład terminów na język informacyjno-wyszukiwawczy
3. Utworzenie charakterystyki wyszukiwawczej
4. Znakowanie

📖 ETAPY KLASYFIKOWANIA

1. Zapoznanie się z dokumentem i jego analiza;
2. Zapoznanie się z cechami formalnymi: autor, tytuł, podtytuł, seria;
3. Zapoznanie się z aparatem naukowym: wstęp, przedmowa, spis treści, załączniki, bibliografia;
4. Jeśli konieczne: czytamy fragmenty tekstu;

Uwagi do lektury:

- O analizie [03] T. Głowacka, nast. [04] Sadowska, Turowska, szczególnie s. 21–27 [jest to uproszczony skrót tego co w książce Sosińskiej [01]; dopiero po ich przeczytaniu sięgnąć do podręcznika Sosińskiej [01] rozdz. 1, 2;
- Nadto: Sosińska [01 - rozdz. 12] oraz Sadowska, Turowska [04 – rozdz. 6];
- Książka Sosińskiej [02] – nadobowiązkowo;
- Zalecane zapoznać się z dowolnym podręcznikiem nt. klasyfikacji nauk.